

T-329/01. sz. ügy

**Archer Daniels Midland Co.
kontra
Európai Közösségek Bizottsága**

„Verseny – Kartellek – Nátrium-glükonát – EK 81. cikk – Bírság – A 17. rendelet (2) bekezdésének 15. cikke – Bírságkiszabási iránymutatás – Engedékenységi közlemény – Az arányosság elve – Egyenlő bánásmód – A visszaható hatály tilalma – Indokolási kötelezettség – Védelemhez való jog”

Az Elsőfokú Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2006. szeptember 27. . . . II - 3268

Az ítélet összefoglalása

- 1. Közösségi jog – Általános jogelvek – A büntetőjogi rendelkezések visszaható hatályának tilalma
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)*

2. *Verseny – Bírságok – Bírságkiszabási iránymutatás*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)

3. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés)

4. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)

5. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – A bírság elrettentő jellege*
(EK 81. cikk; 17. tanácsi rendelet, 15. cikk)

6. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A piacra gyakorolt tényleges hatás*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény, 1.A. pont első bekezdés)

7. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés)

8. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk)

9. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya – Enyhítő körülmények*
(EK 81. cikk, (1) bekezdés; 17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 98/C 9/03 bizottsági közlemény, 3. pont, 3. francia bekezdés)

10. *Verseny – Bírságok – A megállapodások ugyanazon csoportjából eredő, ám eltérő tények alapján kiszabott közösségi szankciók halmozása*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk)
11. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A jogsértés súlya – Enyhítő körülmények*
(EK 81. cikk, (1) bekezdés; 17. tanácsi rendelet, 15. cikk; 98/C 9/03 bizottsági közlemény)
12. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – A bírság alóli mentesítés vagy a bírság csökkentése az eljárás alá vont vállalkozás együttműködése miatt*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk, (2) bekezdés; 96/C 207/04 bizottsági közlemény, B. szakasz, b) pont, és C. szakasz)
13. *Verseny – Bírságok – Összeg – Meghatározás – Szempontok – A kartellben részt vevő egyes vállalkozások által a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködés fokának értékelése*
(17. tanácsi rendelet, 15. cikk; 96/C 207/04 bizottsági közlemény, B., C. és D. szakasz)
14. *Verseny – Közigazgatási eljárás – Kifogásközlés – Szükséges tartalom*
(17. tanácsi rendelet, 19. cikk, (1) bekezdés)
15. *Verseny – Bírságok – Összeg – A Bizottság mérlegelési jogköre – Bíróági felülvizsgálat*
(EK 229. cikk)

1. Az emberi jogok európai egyezményének 7. cikkében megfogalmazott, a büntető jogszabályok visszaható hatályának tilalmára vonatkozó elv a közösségi jog egyik alapelvét képezi, amelynek betartása a versenyjogi szabályok megsértése miatti bírság kiszabása során is kötelező. Ezen elv megköveteli, hogy a kiszabott szankciók megfeleljenek a jogsértés elkövetése idején hatályban lévő szankcióknak.

A Bizottságnak a bírságokkal kapcsolatos általános versenyjogi politikáját

módosító iránymutatás elfogadása elvileg érintheti a visszaható hatály tilalmát.

Egyrészt az iránymutatás joghatásokat válthat ki. E joghatások nem kifejezetten az iránymutatás normatív erejéből erednek, hanem abból, hogy a Bizottság elfogadta és közzétette azt. Az iránymutatás elfogadása és közzététele a Bizottság mérlegelési jogkörének önkorlátozását idézi elő, mivel az iránymutatástól nem térhet el anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános jogelvek – mint az egyetlen bánásmód, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elve – megsértése címén felelősségre vonható legyen.

Másrészt az iránymutatások mint versenyjogi politikai eszközök az Emberi Jogok Európai Bíróságának az emberi jogok európai egyezménye 7. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlata szerinti, a valamely jogsértést megállapító jogszabály új bírói értelmezéséhez hasonlóan a visszaható hatály tilalmának alkalmazása alá esnek, amelyek értelmében e rendelkezéssel ellentétes valamely jogsértést megállapító jogszabály új értelmezésének visszaható hatállyal történő alkalmazása. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint ez az eset főképpen akkor áll fenn, amennyiben olyan ítélkezési gyakorlat szerinti értelmezéséről van szó, amelynek követke-

ménye a jogsértés elkövetésének időpontjában – különösképpen a kérdéses jogszabályra vonatkozó ítélkezési gyakorlat által elfogadott értelmezésre tekintettel – nem volt ésszerűen előre látható. Mindemellett ugyanebből az ítélkezési gyakorlatból az is kiderül, hogy az előreláthatóság fogalmának hatálya nagymértékben a kérdéses szöveg tartalmától, a vonatkozó jogterülettől, valamint a címzettek számától és minőségétől függ. Vagyis a jogszabályok előreláthatóságával nem ellentétes, hogy az érintett személynek világos jogi tanácsokért kelljen folyamodnia annak ésszerű szinten történő felmérése érdekében, hogy az adott ügy körülményei között bizonyos jogi cselekménynek milyen következményei lehetnek. Ez különösképpen így van a szakmájukban jártas személyek esetében, akiknek munkájuk gyakorlása során nagyfokú gondosságról kell tanúbizonyságot tenniük. Ugyanígy elvárható, hogy különös gondot fordítsanak annak felmérésére, hogy ez milyen kockázattal járhat.

A visszaható hatály tilalma tiszteletben tartásának ellenőrzése érdekében azt kell megvizsgálni, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás elfogadásával végrehajtott módosítás ésszerűen előre látható volt-e a kérdéses jogsértés elkövetésének időpontjában. Ezzel kapcsolatban az iránymutatással bevezetett fő újítás abból áll, hogy a Bizottság az irányelv által előírt sávok

alapján meghatározott alapösszeget vesz a bírságszámítás alapjául, amely sávok a jogsértések eltérő súlyossági fokait tükrözik, ám amelyek önmagukban nem állnak összefüggésben az érintett forgalommal. Ez a módszer tehát lényegében a bírságok tételes kiszabásán alapul, még ha e tételes jelleg viszonylagos és rugalmas is.

Következésképpen a szóban forgó vállalkozásoknak tekintetbe kell venniük azt a lehetőséget, hogy a Bizottság bármikor úgy dönthet, hogy a múltban alkalmazott mértékhez képest megemeli a bírságok szintjét. Ez nemcsak arra az esetre érvényes, amikor a Bizottság a bírságok kiszabásakor az egyes határozatokban megemeli a bírság mértékét, hanem arra is, ha ez az emelés egyes esetekben olyan általános hatályú magatartási szabályok alkalmazásával történik, mint az iránymutatás.

Továbbá az a tény, hogy a Bizottság a múltban bizonyos típusú jogsértésekre bizonyos szintű bírságokat alkalmazott, nem jelenti azt, hogy a 17. rendeletben megjelölt határokon belül ne lenne jogosult e mértéket növelni, feltéve hogy ez a versenyjogi közösségi politika végrehajtásának biztosítása érdekében szükséges, hanem éppen ellenkezőleg, a versenyjogi közösségi szabályok hatékony alkalmazása megkívánja, hogy a Bizottság a bírságok mértékét bármikor e politika igényeihez tudja igazítani.

(vö. 38–46. pont)

Ebből következően az olyan közigazgatási eljárásban érintett vállalkozások, amelynek következményeképpen bírság kiszabására is sor kerülhet, nem alapozhatnak jogos bizalmat arra a tényre, hogy a Bizottság a korábban kiszabottakhoz képest nem fogja növelni a bírságok összegét, illetve nem fogja módosítani e bírságok kiszámításának módszerét.

2. Az a tény, hogy a Bizottság az adott vállalkozással szemben kiszabott bírság kiszámítására a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban megfogalmazott módszert alkalmazta, nem minősül hátrányos bánásmódnak azon vállalkozásokhoz képest, amelyek a közösségi versenyjogi jogsértést ugyanabban az időszakban követték el, ám amelyeket a Bizottság – a jogsértés felfedésének időpontjával, vagy az őket érintő közigazgatási eljárás lefolytatásával kapcsolatos okok miatt – az irány-

mutatás elfogadását és közzétételét megelőzően vonta felelősségre.

nítani az egyéb mérlegelési tényezőkhez képest, ezért a bírság megfelelő összegének megállapítása nem származhat kizárólagosan az összforgalomra alapozott számításból.

(vö. 53. pont)

3. A versenyjogi jogsértések súlyát sok tényező – többek között az adott ügy sajátos körülményei és jogi háttere – függvényében kell megállapítani, anélkül hogy létezne az ismérveket felsoroló kötelező és kimerítő lista, amelyet figyelembe kell venni.

Mindenesetre az a pusztán körülmény, miszerint az adott vállalkozással szemben kiszabott bírság összege túllépi az általa az EGT-ben a kartellben történt részvétele alatti időszakban az annak tárgyát képező termék eladásával megvalósított forgalom összegét, vagy hogy a bírság összege ezen összeget jelentősen túllépi, nem elégséges a bírság aránytalanságának bizonyítására.

(vö. 76–77., 80. pont)

Így esettől függően a jogsértés súlyának mérlegelési tényezői közé tartozhat a jogsértés tárgyát képező termék mennyisége és értéke, valamint a vállalkozás gazdasági teljesítménye, és ebből következően az a hatás, amelyet az érintett piacra gyakorolhatott. Egyrészt ebből következően a bírság összegének megállapítása érdekében figyelembe vehető a vállalkozás teljes forgalma, amely annak méretére, valamint gazdasági teljesítményére nézve – bár hozzávetőlegesen vagy tökéletlenül – jelzésértékű lehet, csakúgy mint az érintett vállalkozások piaci részesedése az érintett piacon, amely jelzésértékű lehet a jogsértés terjedelmére nézve. Másrészt ebből az következik, hogy e számok egyikének sem szabad aránytalan jelentőséget tulajdo-

4. A 17. rendelet 15. cikkének értelmében a bírság összegét a jogsértés súlyának és időtartamának figyelembevételével kell megállapítani. Ezen túlmenően a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás értelmében a kiindulási összeget a jogsértés súlyának függvényében kell rögzíteni, miközben figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, annak a piacra gyakorolt konkrét hatását és a földrajzi piac kiterjedését.

E jogi háttér tehát kifejezetten nem kötelezi arra a Bizottságot, hogy a termékek piacának kis méretét figyelembe vegye.

Mindemellett a jogsértés súlyának mérlegeléskor a Bizottságnak sok tényezőt kell figyelembe vennie, amelyeknek jellege és jelentősége a kérdéses jogsértés típusától és az érintett jogsértés különleges körülményeitől függően változik. A jogsértés súlyosságát alátámasztó tényezők között esetenként szerepelhet a kérdéses termék piacának mérete.

Következésképpen, még ha a piac mérete és a termék értéke a jogsértés súlyosságának megállapítása során figyelembe veendő tényezők is, azok jelentősége a jogsértés különleges körülményeitől függően változik.

(vö. 99–102. pont)

5. Az elrettentés az egyik legfőbb megfontolás, amelynek a Bizottságot a

közösségi versenyszabályok megsértéséért kiszabott bírságok megállapításakor vezérelnie kell.

Amennyiben a bírságot olyan szinten kellene rögzíteni, amely a kartellből származó haszon kiiktatására korlátozódna, nem lenne elrettentő hatása. Ésszerűen vélelmezhető, hogy a vállalkozások pénzügyi számításaik és irányításuk során racionálisan nem csupán azon bírságok szintjét veszik figyelembe, amelyeket jogsértés esetén kiszabhatnak velük szemben, hanem a kartell felfedezésének kockázatát is. Ezen túlmenően amennyiben a bírság szerepét csupán a várható nyereség vagy haszon elvonására csökkentenénk, nem vennénk kellően figyelembe a kérdéses magatartásnak az EK 81. cikk értelmében fennálló jogellenes jellegét. Tulajdonképpen, ha a bírságot a bekövetkezett kár egyszerű ellentételezésére korlátoznánk, úgy figyelmen kívül hagynánk – az elrettentő hatáson kívül, amely csupán a jövőbeli magatartásokra vonatkozhat – ezen intézkedésnek a ténylegesen elkövetett jogsértéssel szembeni megtorló jellegét.

Ugyanígy valamely olyan vállalkozás esetén, amely sok piacon van jelen, és amely különösen jelentős pénzügyi teljesítőképességgel rendelkezik, az érintett piacon megvalósított forgalom figyelembevétele nem lehet elegendő a bírság elrettentő jellegének biztosításához. Minél nagyobb vállalkozásról van ugyanis szó, és minél nagyobb olyan összesített

forrással rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy magatartása a többi piaci szereplőtől független legyen, annál inkább tisztában kell lennie a verseny megfelelő működésében betöltött szerepével. Következésképpen azon vállalkozás esetében, amelynek valamely jogsértés elkövetése felróható, a gazdasági erejére utaló ténybeli körülményeket a bírság – elrettentő hatásának biztosítása érdekében – összegének rögzítésekor figyelembe kell venni.

(vö. 140–142. pont)

Ugyanis valamely kartell érintett piaca gyakorolt hatásának vizsgálata szükségszerűen bizonyos feltételezések kialakításához vezet. Ezzel kapcsolatosan a Bizottságnak különösen azt kell megvizsgálnia, milyen szintű lett volna a kérdéses termék ára a kartell hiányában. Az árak tényleges alakulása okainak vizsgálatakor kockázatos ugyanakkor ezen okok mindegyikének külön jelentőséget tulajdonítani. Figyelembe kell venni azon objektív körülményt, hogy az árkartell miatt a felek pontosan az árakkal való versenyzéshez kapcsolódó szabadságukról mondtak le. A kartell feleinek ezen önkéntes tartózkodásán túli tényezőkből eredő befolyásának felmérése szükségszerűen megfelelő fokban valószínűsíthető következtetéseken, és pontosan nem számszerűsíthető tényeken alapul.

6. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló irányelv 1.A. pontja első bekezdésének értelmében a bírságoknak a jogsértés súlyának függvényében végzett számításakor a Bizottság különösen figyelembe veszi a jogsértés piaca gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető. A kartell tényleges hatását kellőképpen bizonyítottnak kell tekinteni, amennyiben a Bizottság olyan konkrét és megbízható bizonyítékkal szolgál, amely megfelelő fokú valószínűséggel támasztja alá azt, hogy a kartell hatást gyakorolt a piacra.

Ennélfogva hacsak nem akarjuk megfosztani az 1.A. pont első bekezdésében meghatározott szempontot annak hatékony érvényesülésétől, nem kifogásolható, hogy a Bizottság a versenyellenes célú – mint például az árakra, vagy kvótákra vonatkozó – kartellnek az érintett piaca gyakorolt tényleges hatását vette alapul anélkül, hogy e hatást mennyiségileg meghatározta volna, vagy arról számszerű értékelést adott volna.

(vö. 174–178. pont)

7. Valamely versenyjogi jogsértés súlyának meghatározása során figyelembe kell venni többek között a kifogásolt magatartás jogszabályi és gazdasági hátterét. E tekintetben a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatásának értékelése során a Bizottságnak figyelembe kell vennie, hogy milyen lett volna a verseny a jogsértés nélkül.
8. A tiltott kartellek szankcionálása tekintetében az adott vállalkozás állítólagos magatartása irreleváns a kartell piacra gyakorolt hatásának értékelésénél, mivel azokat a hatásokat kell figyelembe venni, amelyek azon jogsértés egészéből erednek, amelyekben az érintett vállalkozás részt vett.

(vö. 204. pont)

Egyrészt ebből az következik, hogy a többek között az árakra vonatkozó kartellek esetében megfelelő fokú valószínűséggel kell megállapítani, hogy a megállapodások ténylegesen lehetővé tették-e az érintett vállalkozások számára, hogy magasabb árakat érjenek el, mint amilyen árak a kartell hiányában érvényesültek volna. Másrészt ebből az következik, hogy mérlegelése során a Bizottságnak – tekintettel a fennálló gazdasági és esetleges jogszabályi háttérre – az érintett piac összes objektív körülményét figyelembe kell vennie. Adott esetben figyelembe kell venni az „objektív gazdasági tényezők” fennállását, amiből az derül ki, hogy a „szabad verseny” keretében az árszintek nem ugyanúgy alakultak volna, mint ahogy az alkalmazott árak alakultak.

9. A versenyjogi jogsértések súlyának a bírság összegének meghatározása érdekében történő mérlegelésénél a Bizottságnak nemcsak az adott ügy sajátos körülményeit kell figyelembe vennie, hanem azt a hátteret is, amelybe a jogsértés beágyazódik, és biztosítania kell fellépésének elrettentő jellegét. Csúpan e szempontok figyelembevétele biztosíthatja, hogy a Bizottságnak a közös piacon a torzításmentes verseny fenntartása érdekében való fellépése hatékonyan érvényesül.

A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló irányutató 3. pontja harmadik bekezdésében foglalt rendelkezés szövegének elemzése azt a benyomást keltheti, hogy önmagában az a tény, hogy a jogsértő a Bizottság beavatkozásával egy időben

(vö. 191–192. pont)

megszünteti a jogsértést, általános és feltétel nélküli enyhítő körülményt képez. A fenti rendelkezés effajta értelmezése nagymértékben csökkentené a hatékony verseny fenntartását biztosító rendelkezések hatékony érvényesülését, ugyanis gyengítené mind az EK 81. cikk megsértése alapján kiszabható szankciót, mind e szankció elrettentő hatását.

A többi enyhítő körülménnyel szemben ez a körülmény nincs összefüggésben sem a jogsértő szubjektív sajátosságával, sem a jelen ügy tényállásával, mivel kizárólag a Bizottság külső beavatkozása eredményeképpen jött létre. Tehát az a tény, hogy a Bizottság beavatkozását követően a jogsértő véget vet a jogsértésnek, nem hasonlítható a jogsértő önálló kezdeményezéséből fakadó érdeméhez, mert nem más, mint az említett beavatkozásra tett megfelelő reakció. Ezen túlmenően e körülmény kizárólag azt erősíti meg, hogy a jogsértő újra jogszerű magatartást gyakorol, ám ettől a Bizottság eljárása nem érvényesül hatékonyabban. Végül e körülmény állítólagos enyhítő jellegét nem bizonyítja a jogsértés megszüntetésére való puszta felhívás, amelyet közvetít. E tekintetben súlyosító körülménynek minősül, ha a jogsértést az érintett vállalkozás a Bizottság fellépését követően is folytatja, mivel

e fellépés már eleve – helyesen – a jogsértés megszüntetésére való felhívásnak tekintendő, amely nem mérsékeli sem a szankciót, sem annak elrettentő hatását.

Annak enyhítő körülményként való elismerése, hogy a jogsértő a Bizottság beavatkozását követően véget vet a jogsértésnek, a szankciónak, illetve elrettentő hatásának kisebbitésével indokolatlanul veszélyeztetné az EK 81. cikk hatékony érvényesülését. Következésképpen a Bizottság nem köteles a jogsértéssel a bizottsági beavatkozást követően való felhagyást enyhítő körülménynek tekinteni. Ebből következően az iránymutatás 3. pontja harmadik bekezdésében foglalt rendelkezést megszorítóan kell értelmezni, oly módon, hogy az ne legyen ellentétes az EK 81. cikk (1) bekezdésének hatékony érvényesülésével, illetve oly módon, hogy a jelen ügynek csupán azon sajátos körülményeit lehet figyelembe venni enyhítő körülményként, amelyek között a jogsértő a jogsértést a Bizottság beavatkozását követően konkrétan megszüntette.

Az érintett vállalkozások által szándékosan elkövetett, az árak rögzítését és a piacok elosztását célzó, és különösen súlyosnak minősülő jogsértés megszünt-

tetése nem tekinthető enyhítő körülménynek abban az esetben, ha az a Bizottság beavatkozása következtében állt elő.

nek gyakorlása az azon vállalkozásokkal szembeni bírság kiszabása tekintetében nem ellentétes egymással, amelyek mind az EGT területén, mind a hivatkozott harmadik államok területén versenyjogi jogsértést követnek el.

(vö. 276–282. pont)

(vö. 290–292. pont)

10. A *ne bis idem* elve tiltja, hogy ugyanazt a személyt ugyanazon jogsértő magatartás miatt egyazon védett jogtárgy védelmében többször szankcionálják. Ezen elv alkalmazása három konjunktív feltétel teljesüléséhez kötött: a tényállás azonos-sága, a jogsértés elkövetőjének azonos-sága és a védett jogtárgy azonossága.
11. Habár fontos, hogy a vállalkozások intézkedéseket hozzanak annak megakadályozása érdekében, hogy alkalmazottaik újabb közösségi versenyjogi jogsértéseket kövessenek el, ám ezen intézkedések meghozatala nem változtat a megállapított jogsértés megtörténtén. A Bizottság tehát nem köteles ezt a tényezőt enyhítő körülményként figyelembe venni, főleg hogy ha a kérdéses jogsértés az EK 81. cikk (1) bekezdésének nyilvánvaló megsértését képezi.

Ha két kérdéses büntetés alapjául szolgáló tények a megállapodások ugyanazon csoportjából erednek, ám ezek tárgyukban és területi elhelyezkedésükben különböznek, ebben az esetben ez az elv nem alkalmazható. Ez a helyzet, amikor a szankciók különböző piacokon megvalósított kartellekre vonatkoznak. Ugyancsak ez az eset áll fenn egy harmadik állam területét érintő kartell esetén is, mivel a területi hatály elvének értelmében a Bizottság és e harmadik állam versenyjogi hatóságai hatásköré-

Ezen túlmenően ugyan a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás előírja, hogy a Bizottság figyelembe veheti a súlyosító körülményeket olyan vállalkozással szemben, amely már elkövetett egy vagy több ugyanolyan típusú

jogsértést, ám ebből nem következik, hogy amennyiben a kérdéses jogsértést az érintett vállalkozás először követi el, emiatt enyhítő körülmény címén kedvező bánásmódban kell részesíteni.

(vö. 299–300. pont)

12. Ahhoz, hogy a Bizottság az adott vállalkozással szemben kiszabott bírságot az információkérést követően a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló közlemény C. szakasza alkalmazásában jelentős mértékben csökkentse, e közlemény C. szakaszának b) pontjára visszautaló B. szakasza megköveteli, hogy e vállalkozás elsőként szolgáltatson döntő bizonyítékot a kartell fennállásáról. A közlemény viszont e feltétel teljesülése érdekében nem írja elő, hogy annak a vállalkozásnak kell benyújtania a kifogásközlés, és még kevésbé a jogsértést megállapító határozat elfogadása tekintetében az összes döntő bizonyítékot, amely a titkos kartellt a Bizottság előtt felfedi.

(vö. 319–321. pont)

kéntésének tekintetében úgy kell alkalmazni a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló közleményt, hogy a Bizottságnak azon vállalkozásokat, amelyek az eljárás ugyanazon szakaszában ugyanolyan körülmények között velük szemben felhozott tényekkel kapcsolatosan hasonló információkat nyújtottak, ugyanolyan módon kell kezelni. Önmagában az a tény, hogy az egyik vállalkozás a velük szemben felhozott tényeket a Bizottság által az eljárás ugyanazon szakaszában feltett kérdéseire válaszolva elsőként ismeri el, nem szolgáltat objektív indokot az e vállalkozásokkal közötti eltérő bánásmódra.

Mindenesetre ez csak abban az esetben igaz, ha az érintett vállalkozások együttműködése nem tartozik az engedékenységi közlemény B. és C. szakaszának hatálya alá.

Ugyanis e szakaszokkal ellentétben a D. szakasz nem ír elő eltérő bánásmódot a vállalkozások között annak függvényében, hogy azok milyen sorrendben működtek együtt a Bizottsággal.

13. Az egyenlő bánásmód elve sérelmének elkerülése érdekében a bírságok csök-

(vö. 338–339., 341. pont)

14. A kifogásközlésnek tartalmaznia kell a kifogások megfelelően egyértelműen megfogalmazott, akár összefoglaló jellegű leírását, hogy lehetővé tegye az érdekeltek számára azt, hogy ténylegesen megismerhessék azokat a magatartásokat, amelyeket a Bizottság részükről kifogásol. A kifogásközlés ugyanis csak ennek a követelménynek a teljesítésével láthatja el a közösségi rendeletekben előírt azon feladatát, hogy a vállalkozások és a vállalkozások társulásai még a Bizottság végső határozatának meghozatala előtt megismerjenek minden olyan tényezőt, ami a megfelelő védekezésükhöz szükséges.

állapításával szemben, hanem a bírság velük szembeni kiszabásával kapcsolatosan is védekezhetnek.

Ebből következik, hogy a bírságok összegének meghatározása kapcsán az érintett vállalkozásoknak a Bizottság előtti védelemhez való jogát az a lehetőség biztosítja, hogy a jogsértés időtartamára, súlyára és versenyellenes jellegének előreláthatóságára vonatkozóan észrevételeket tehetnek.

(vö. 359., 361–362. pont)

Amennyiben a Bizottság kifogásközlésben kifejezetten feltünteti, hogy meg fogja vizsgálni, hogy az érintett vállalkozásokkal szemben helye van-e bírság kiszabásának, valamint feltünteti azokat a fő ténybeli és jogi bizonyítékokat – mint például a feltételezett jogsértés súlya és időtartama, amelyek bírság kiszabásához vezethetnek –, valamint hogy e jogsértést „szándékosan vagy gondatlanul” követték-e el, teljesíti a vállalkozások meghallgatáshoz való jogának tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségét. Ezzel tudomásukra hozza azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján nemcsak hogy a jogsértés meg-

15. Mivel az érintett vállalkozás által a vele szemben a versenyszabályok megsértése miatt bírságot kiszabó bizottsági határozat jogszerűségével kapcsolatos jogalpok vizsgálata nem tárt fel semmiféle jogsértést, az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogkörének értelmében nincs helye a bírság összege csökkentésének.

(vö. 382. pont)